

Sygn. akt VIII U 913/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 listopada 2015 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Patrycja Bogacińska-Piątek
Protokolant:	Iwona Sławińska

po rozpoznaniu w dniu 30 października 2015 r. w Gliwicach

sprawy J. G.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

o rekompensatę

na skutek odwołania J. G.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

z dnia 28 kwietnia 2015 r. **nr** (...)

zmienia zaskarżoną decyzję częściowo w ten sposób, że przyznaje ubezpieczonej J. G. prawo do rekompensaty z tytułu pracy w warunkach szczególnych.

(-) SSO Patrycja Bogacińska-Piątek

Sygn. akt. VIII U 913/15

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 28 kwietnia 2015r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. przyznał ubezpieczonej J. G. od dnia 23 kwietnia 2015r. prawo do emerytury, której wysokość została wyliczona przy uwzględnieniu zasad określonych w art. 26 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U. z 2015r. poz. 748 ze zm.).

W odwołaniu od powyższej decyzji ubezpieczona domagała się jej zmiany poprzez przyznanie prawa do rekompensaty z tytułu pracy w warunkach szczególnych i następnie jej uwzględnienia przy wyliczaniu wysokości przyznanej emerytury. Podniosła, że zgodnie z przedłożonymi przez nią świadectwami i zaświadczeniami oraz zeznaniami świadków,

o przesłuchanie których wносиła, wykonywała pracę w warunkach szczególnych w całym okresie zatrudnienia w Hucie (...) w M. od 1 października 1982r. do 31 grudnia 1983r. oraz w latach 1984 – 2009 w Zakładach (...) S.A.

i (...) S.A. Tym samym spełnia warunki do przyznania prawa do rekompensaty z tytułu pracy w warunkach szczególnych.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie, podtrzymując swoje stanowisko zawarte w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji. Dodatkowo ZUS zaznaczył, iż do pracy w szczególnych warunkach nie zaliczył ubezpieczonej powyższego okresu zatrudnienia w Hucie (...) w M., ze względu na rozbieżności zapisów pomiędzy świadectwem pracy i świadectwem wykonywania pracy w warunkach szczególnych oraz powyższego okresu zatrudnienia w Zakładach (...) S.A. i (...) S.A., bowiem stanowisko wskazane przez pracodawców w świadectwie wykonywania pracy w warunkach szczególnych, nie odpowiada ściśle stanowisku wymienionemu w zarządzeniu resortowym.

Sąd ustalił, co następuje:

Ubezpieczona J. G., urodzona (...), od dnia 28 kwietnia 2011r. była uprawniona do świadczenia przedemerytalnego. Następnie w dniu 8 kwietnia 2014r. złożyła wniosek o emeryturę na podstawie przepisów ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity: Dz.U. z 2015r. poz. 748 ze zm.).

Ubezpieczona 60 lat i 7 miesięcy ukończyła(...)

Skarżąca, legitymuje się okresem składkowym w wymiarze 30 lat, 9 miesięcy i 12 dni oraz nieskładkowym w wymiarze 5 lat, 8 miesięcy i 12 dni w tym w ocenie ZUS nie udowodniła żadnego okresu pracy w szczególnych warunkach wymienionej w wykazie A.

Zaskarżona decyzją z dnia 28 kwietnia 2015r. organ rentowy przyznał ubezpieczonej prawo do emerytury z tytułu ukończenia powszechnego wieku emerytalnego na podstawie art. 24 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity: Dz.U. z 2015r. poz. 748 ze zm.). Przy wyliczaniu wysokości tej emerytury ZUS nie uwzględnił rekompensaty z tytułu pracy w warunkach szczególnych.

W postępowaniu przed Sądem ubezpieczona, domagała się uznania z pracę w warunkach szczególnych okresów zatrudnienia u powyższych pracodawców, w spornych okresach.

W toku procesu Sąd ustalił, iż zarówno w Hucie (...) w M., jak i w Zakładach (...) S.A., które następnie przekształciły się w (...) S.A., były wydzielone tzw. ośrodki informatyczne. Były to komórki, których pracowali informatycy zajmujący się projektowaniem, pisaniem, testowaniem, wdrażaniem i konserwacją oraz modyfikacją systemów informatycznych służących do obsługi różnych aspektów działalności tych firm, jak prowadzenie dokumentacji pracowniczej, płacowej, księgowej czy też magazynowej. W ośrodkach tych początkowo pracowano na sprzęcie komputerowym składającym się z jednostki centralnej, czyli właściwego komputera i terminali, tj. monitora i klawiatury. W późniejszym okresie praca odbywała się już na tzw. mikrokomputerach, tj. komputerach osobistych, w obecnym rozumieniu.

Ubezpieczona w trakcie pracy u obu powyższych pracodawców była pracownikiem ośrodków zajmujących się opisanymi pracami informatycznymi. Ubezpieczona w trakcie pracy w tych przedsiębiorstwach od początku zatrudnienia została skierowana do pracy przy tworzeniu, wdrażaniu i obsłudze systemów informatycznych.

W tym czasie ubezpieczona bez względu na nazwę zajmowanego stanowiska pracy, przez pełne dniówki robocze początkowo zajmowała się codziennie wprowadzaniem do systemu komputerowego danych oraz ich przetwarzaniem. Następnie zaś zajmowała się projektowaniem systemu kadrowo – płacowego, a także pomagała przy oprogramowaniu innych modułów systemu. Z kolei od roku 2000 nie tworzyła już od podstaw konkretnego systemu, bowiem w tym czasie pracodawca system taki zakupił

od firmy zewnętrznej. W tym czasie program ten ubezpieczona dostosowywała do potrzeb swojego pracodawcy, następnie wdrażała go na poszczególnych stanowiskach pracy, a także dokonywała w nim dalszych zmian. Wszystkie opisane wyżej czynności wykonywane były wyłącznie za pomocą terminala komputerowego, a w późniejszym okresie mikrokomputera, co w obu wypadkach nierozdzielnie wiązało się z pracą przy monitorze ekranowym. Tak więc odwołująca przez pełne dniówki robocze zajmowała się wyłącznie pracą związaną z obsługą monitorów ekranowych. Równocześnie w tym czasie nie była kierowana do innych prac jak choćby związanych z montażem nowego sprzętu.

Warunkami szkodliwymi na tym stanowisku pracy było: promieniowanie pochodzące od monitorów typu lampowego i nadmierne wykorzystywanie wzroku do precyzyjnego widzenia. Praca była wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy.

Razem z ubezpieczoną w spornym okresie w Zakładach (...) S.A. i (...) S.A., pracowali M. A. który był kierownikiem obsługi technicznej, odpowiedzialnym, za utrzymanie infrastruktury informatycznej na terenie całego zakładu i (...), którzy również był pracownikiem ośrodka informatycznego.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie: akt organu rentowego, zeznań świadków M. A. i M. C. (zapis nagrania protokołu z rozprawy w dniu 30 października 2015r. minuty od 8.51 i nast.), wyjaśnień odwołującej (zapis nagrania protokołu z rozprawy w dniu 30 października 2015r. minuty od 52.59 i nast.), a także akt osobowych ubezpieczonej dołączonych do akt niniejszej sprawy.

Zebrany materiał dowodowy Sąd uznał za kompletny i spójny, a tym samym za wystarczający do poczynienia ustaleń faktycznych oraz na rozstrzygnięcie sprawy.

W szczególności Sąd dał w pełni wiarę zeznaniom świadków i samej ubezpieczonej, gdyż są spójne, przekonujące i wzajemnie się potwierdzają, a nadto znajdują potwierdzenie w dokumentacji osobowej odwołującej.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie ubezpieczonej zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 21, ust. 1 ustawy z dnia 19 grudnia 2008r. o emeryturach pomostowych (tekst jednolity: Dz.U. z 2015r., poz. 965 ze zm.) rekompensata przysługuje ubezpieczonemu, jeżeli ma okres pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w rozumieniu przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS, wynoszący co najmniej 15 lat.

Bezspornie J. G. jest uprawniona do emerytury z powszechnego wieku emerytalnego, w oparciu o przepisy ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity: Dz.U. z 2015r. poz. 748 ze zm.), natomiast wcześniej była uprawniona do świadczenia przedemerytalnego, jednocześnie nie występowała o ustalenie uprawnień do wcześniejszej emerytury z tytułu wykonywania pracy w warunkach szczególnych. Kwestia sporna w przedmiotowej sprawie dotyczyła uprawnień ubezpieczonej do rekompensaty z tytułu pracy w warunkach szczególnych.

Art. 21 ustawy o emeryturach pomostowych określa ogólne warunki nabycia prawa do rekompensaty, czyli – zgodnie z definicją legalną zamieszczoną w art. 2 pkt 5 ustawy – do odszkodowania za utratę możliwości nabycia prawa do wcześniejszej emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach lub pracy w szczególnym charakterze przez osoby, które nie nabyły prawa do emerytury pomostowej.

Prawo do rekompensaty przysługuje ubezpieczonemu, który legitymuje się co najmniej 15 – letnim okresem pracy w szczególnych warunkach lub pracy w szczególnym charakterze w rozumieniu przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Chodzi w tym przypadku o pracę, o której mowa w art. 32, 33, 39, 40 i 50c ustawy (art. 21 ust. 1).

Wprawdzie w ust. 2 wyraźnie zastrzeżono, że prawo do rekompensaty nie przysługuje osobie, która nabyła prawo do emerytury na podstawie przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS, jednak w ocenie Sądu w przepisie tym chodzi niewątpliwie o emeryturę wcześniejszą przyznaną na podstawie przepisów tej ustawy. Odmienne rozumienie tego przepisu, tj. uznanie, że rekompensata powyższa nie przysługuje również w wypadku przyznania prawa do emerytury z powszechnego wieku emerytalnego, prowadziłoby do uznania, że art. 21, ust. 1 jest przepisem martwym, gdyż brak byłoby kategorii osób spełniających kryteria do uzyskania przedmiotowej rekompensaty. Należy zatem kierować się wykładnią celowościową i uznać, że racjonalny ustawodawca w żadnym wypadku nie dążyłby do stworzenia przepisu, który nie miałby podstaw do funkcjonowania w obrocie prawnym.

Zatem przesłankami uprawniającymi do rekompensaty są:

- utrata przez ubezpieczonego możliwości przejścia na emeryturę w związku z wygaśnięciem po dniu 31 grudnia 2008r. – w stosunku do ubezpieczonych urodzonych po dniu 31 grudnia 1948r., a przed dniem 1 stycznia 1969r. – podstawy normatywnej przewidującej takie uprawnienie;
- niespełnienie przez ubezpieczonego warunków uprawniających go do emerytury pomostowej;
- legitymowanie się przez ubezpieczonego co najmniej 15 – letnim okresem pracy w szczególnych warunkach lub pracy w szczególnym charakterze w rozumieniu przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS;
- nieuzyskanie przez ubezpieczonego prawa do wcześniejszej emerytury według zasad przewidzianych w ustawie o emeryturach i rentach z FUS.

Okoliczność sporna w przedmiotowej sprawie dotyczyła zatem ostatecznie posiadania przez ubezpieczoną wymaganego 15 letniego okresu pracy wykonywanej w warunkach szczególnych, bowiem ZUS nie uznał za udowodnione żadnego okresu takiej pracy.

W świetle zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego Sąd przyjął, że ubezpieczona posiada wymagany 15 letni okres pracy wykonywanej w warunkach szczególnych.

Przeprowadzone w niniejszej sprawie postępowanie dowodowe wykazało, że ubezpieczona, wykonywała stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, prace w szczególnych warunkach w okresie zatrudnienia w Hucie (...) w M. od 1 października 1982r. do 31 grudnia 1983r. oraz w okresach: 1 stycznia 1984 – 28 luty 1985, 1 września 1985 – 30 czerwca 1988, 1 sierpnia 1988 – 2 czerwca 1994, 11 czerwca 1994 – 31 sierpnia 1995, 1 lipca 1996 – 31 sierpnia 1996, 1 lipca 1997 – 31 sierpnia 1998, 1 lipca 1999-31 grudnia 2000, 1 stycznia 2001-31 grudnia 2008 tj. w okresach pracy w Zakładach (...) S.A. i (...) S.A.

U z wymienionych wyżej pracodawców ubezpieczona pracowała stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wyłącznie przy obsłudze elektronicznych monitorów ekranowych. Bez znaczenia na taką ocenę jej pracy pozostaje, że pracodawca przypisał jej stanowisko stażysty, samodzielnego projektanta, specjalisty projektanta i informatyka, bowiem praca na tych stanowiskach wiązała się nierozdzielnie z nieprzerwaną obsługą tych monitorów, wręcz była niemożliwa bez ich używania.

Prace szczególnie obciążające narząd wzroku i wymagające precyzyjnego widzenia - w kartografii, montażu mikroelementów wymagającego posługiwania się przyrządami optycznymi oraz przy obsłudze elektronicznych monitorów ekranowych wymienione zostały w wykazie A, dział XIV, poz. 5, stanowiącym załącznik do Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. Nr 8 poz.43 ze zm.).

Tak więc odwołująca w spornych okresach wykonywała stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, wyłącznie prace w szczególnych warunkach, określone w wykazie takich prac.

Bez znaczenia pozostaje, że ZUS zakwestionował zapisy wystawionych przez pracodawców świadectw wykonywania pracy w warunkach szczególnych. Fakt wykonywania takiej pracy został bowiem wykazany w postępowaniu sądowym za pomocą innych dowodów. W postępowaniu odwoławczym przed Sądem nie obowiązują bowiem ograniczenia dowodowe jakie występują w postępowaniu o świadczenia emerytalno-rentowe przed organem rentowym, a Sąd może ustalić okoliczności mające wpływ na prawo do świadczeń lub ich wysokość jak: okresy zatrudnienia, w tym wykonywanie pracy w warunkach szczególnych, za pomocą wszelkich środków dowodowych, przewidzianych w kodeksie postępowania cywilnego (por. uchwała Sądu Najwyższego z 10 marca 1984r. III UZP 6/84, uchwała Sądu Najwyższego z 21 września 1984r. III UZP 48/84, wyrok Sądu Najwyższego z 7 grudnia 2006r., I UK 179/06, LEX nr 342283).

Mając zatem na uwadze wszystkie powyższe rozważania, należało uznać, że J. G. legitymuje się 15 letnim okresem zatrudnienia w warunkach szczególnych.

Wobec faktu, że ubezpieczona spełniła wszystkie przesłanki uprawniające ją do rekompensaty z tytułu pracy w warunkach szczególnych, Sąd z mocy art. 477¹⁴ § 2 k.p.c., zmienił zaskarżoną decyzję jak w sentencji wyroku.

(-) SSO Patrycja Bogacińska-Piątek